

Visie op Grondstoffen 2030

Op naar een Noorderpoort met 0% afval in het jaar 2035

1. Inleiding

Tot nu toe lag de focus binnen Noorderpoort vooral op een efficiënte inzameling- en verwerking van ons afval. In lijn met onze duurzaamheidsdoelstellingen willen we nu een transitie gaan maken waarbij de focus ligt op het zo hoogwaardig mogelijk (her)gebruiken van grondstoffen.

De Visie op Grondstoffen dient als handvat en wordt verder uitgewerkt naar beleid voor de eigen beheerorganisatie en in de aanbestedingsdocumenten van toekomstige aanbestedingstrajecten. Tevens zet het manieren uiteen waarop studenten betrokken worden en kunnen worden bij het onderwerp en hoe bewustzijn gecreëerd kan worden. De visie wordt aan de hand van een aantal thema's verder uiteengezet.

2. Uitgangspunten visie

Bij het opstellen van dit visiedocument is er één zekerheid; de enige constante de komende jaren is de verandering. Een van de grootste veranderingen betreft de verandering van traditioneel georganiseerd initieel onderwijs naar nieuwe vormen van onderwijs, waarbij we ons niet meer voornamelijk focussen op 15 tot 21- jarigen, maar op iedereen die een stap wil zetten in zijn/haar loopbaan. Dat dit effect zal hebben op onze reststromen kunnen we stellen, we kunnen niet met zekerheid zeggen hoe dit gaat uitpakken. Hoe Noorderpoort mee wil gaan in deze veranderingen is omschreven in de Strategische Koers 2035 (SK35). SK35 is daarmee vanzelfsprekend een belangrijk uitgangspunt voor de Visie op Grondstoffen net als het Duurzaamheidsbeleid dat is gebaseerd op de Sustainable Development Goals (SDG's) van de [Verenigde Naties](#) en de vier generieke basisprincipes voor duurzaamheid van [The Natural Step](#). Ook de input van (interne) stakeholders vormde een uitgangspunt.

Naast onze eigen organisatiedoelen hebben we ook te maken met veranderende wet- en regelgeving. Denk daarbij aan de invoering van statiegeld op steeds meer producten, eisen aan verpakkingen en een steeds ruimer verbod op wegwerpartikelen. Tevens is het monitoren en terugdringen van de afvalstroom onderdeel van de [Corporate Social Responsibility Directive](#) (CSRD). Hoewel voor het onderwijs eigen monitoring verplicht zal worden, zijn de sectorspecifieke indicatoren nog niet vastgesteld.

Groningen, stad en regio wil koploper zijn op het gebied van circulariteit. Dit zie je o.a. terug in de oprichting van Vereniging Circulair Groningen in 2023, waar Noorderpoort partner van is. Noorderpoort heeft stevige ambities op het gebied van duurzaamheid en circulariteit. Om die reden gaan we mee in de regionale ambitie om meer en meer te denken in grondstoffen in plaats van afval en in 2035 geen afval meer te hebben of te produceren.

3. Duurzaamheid

Noorderpoort heeft een stevige, integrale visie op de rol die duurzaamheid speelt bij beleid en uitvoering. Om systematisch stappen te zetten in het verduurzamen van onderwijs, bedrijfsvoering en (met behulp van) partnerschappen, wordt de '[Whole School Approach](#)' voor duurzame ontwikkeling gebruikt als kompas. Duurzaamheid is vaak een zaak van lange adem en daarom is het van belang dat Noorderpoort zich langdurig aan dit thema committeert. Zoals benoemd, wordt bij het verduurzamen van de organisatie gewerkt vanuit vier generieke basisprincipes; 'The Natural Step':

Sustainable Development Goals

Aanvullend op de vier generieke principes, gebruiken we de Sustainable Development Goals (SDG's) als vertrekpunt in ons handelen¹. De 17 werelddoelen geven meer richting aan de thema's voor duurzame ontwikkeling. In de samenleving en bij de overheid wordt steeds meer gebruik gemaakt van de 17 Sustainable Development Goals van de VN om te rapporteren over wat men doet aan duurzaamheid en hoe men hierin presteert. De MBO-Raad heeft namens de sector het SDG-Charter ondertekend en daarmee heeft de sector en elke afzonderlijke instelling zich gecommitteerd aan het gebruik van de SDG's in haar beleidsvorming en -uitvoering. De SDG's vormen daarmee een gemeenschappelijke 'taal' en dus maakt Noorderpoort ook gebruik van dit begrippenkader.

Daarnaast heeft Noorderpoort het eerste SDG House vanuit het mbo-onderwijs geopend. Het SDG House Groningen draagt bij aan de 17 werelddoelen (SDG's) en biedt challenges aan die het bewustzijn en handelingsperspectief van studenten vergroten.

Naar een circulaire organisatie

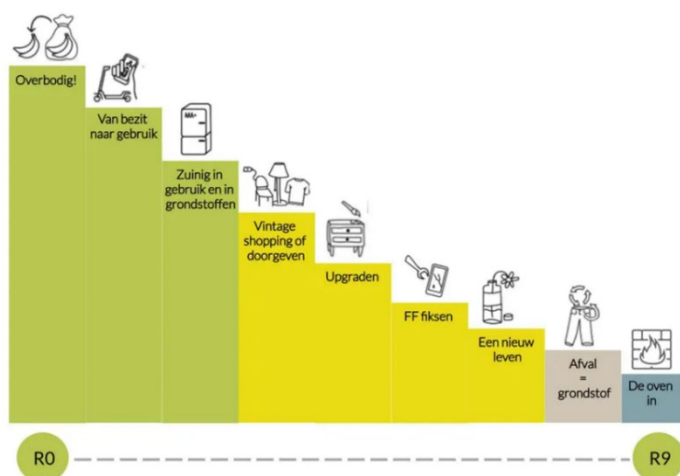
In een lineaire economie zijn er steeds nieuwe grondstoffen nodig en stapelt het afval zich op. In een circulaire economie zorgen we ervoor dat producten en materialen hun waarde behouden en als iets toch 'afval' wordt, gebruiken we dat als grondstof voor nieuwe producten. Op deze manier blijven producten en materialen circuleren in de kringloop.

In het jaar 2035 wil Noorderpoort volledig duurzaam en circulair zijn. Om dit te kunnen bereiken is het zaak dat bedrijfsvoering, onderwijsomgeving en faciliteiten duurzaam en circulair handelen. Deze visie op grondstoffen zal een belangrijke basis worden voor de manier waarop we met onze beschikbare materialen, goederen en afval omgaan. We kiezen bewust voor de term grondstoffen, omdat we in de overgang van een lineaire naar een circulaire economie, en dus manier van handelen, anders zullen moeten kijken naar de grondstoffen die we hebben en gebruiken.

Naast de visie, zijn samenwerkingspartners belangrijk in het verduurzamen. Zo is Noorderpoort lid van de Vereniging Circulair Groningen, partner van de Vereniging Impact Noord, en werken collega's mee aan projecten zoals 'Groningen werkt Circulair' en de Circulaire Hub(s). Door het ondertekenen van het MVOI Manifest worden duurzame relaties met (regionale) partners aangegaan en de 17 SDG's meegenomen in aanbestedingen.

R-ladder als richtinggevend model

Voor het verder inbedden van een circulair gedachtengoed en handelen werken we met de R-Ladder. De R-Ladder is een waardevol model om circulariteitsstrategieën in te zetten binnen Noorderpoort en in de samenwerking met partners (bijvoorbeeld inkooptrajecten). De strategieën die hoger op de ladder staan besparen meer grondstoffen en helpen de grote druk op het milieu te voorkomen.

¹ Strategische Koers Noorderpoort 2035

Circulariteit in het onderwijs en studentbetrokkenheid

Duurzaamheid speelt een belangrijke rol bij Noorderpoort. Onderwijsprogramma's van Automotive tot Zorg dagen studenten uit om duurzaamheid en (circulaire) innovaties in hun vakgebied te vertalen naar de praktijk. Om de hoeveelheid afval te verminderen en studenten bewust te maken, is het belangrijk om het onderwijs hierbij te blijven betrekken. Dit kan door grondstoffen te hergebruiken in praktijklessen en opdrachten of challenges voor studenten te ontwikkelen, maar ook door structureel de Centrale Studenten Raad te betrekken bij duurzame ontwikkelingen. Een steviger verankerd keuzedeel Duurzaamheid, stageopdrachten rondom duurzaamheid, circulaire challenges als competities voor het bedenken van innovatieve circulaire oplossingen, maar ook themaweken zoals de Week van de Circulaire Economie vormen een belangrijke basis in bewustzijn en handelingsvaardigheden van studenten.

Docenten spelen een cruciale rol in het aandragen van thema's en het voeren van gesprekken over bijvoorbeeld nieuwe verdienmodellen. Het professionaliseren van docenten rondom deze thema's is daarom ook van belang. In dergelijke themaweken is er ruimte voor het samenwerken aan challenges uit de regio of voor excursies en gastlessen, zowel docenten als studenten ontwikkelen zich hierdoor.

4. Omgaan met Grondstoffen

Volledig circulair zijn in 2035 zal betekenen dat Noorderpoort geen afval meer produceert in 2035. Dit doel vraagt om een andere manier van denken binnen de organisatie. Om onze duurzaamheidsdoelen te behalen is het belangrijk om producten her te gebruiken of aan te schaffen die hun waarde optimaal behouden, de daarbij gebruikte grondstoffen moeten aan het eind van het gebruik binnen of buiten Noorderpoort zo hoogwaardig mogelijk (her)gebruikt kunnen worden. Hierbij is het van belang dat we veranderende huisvesting en een meer diverse studentenpopulatie in acht nemen.

Bij het aanschaffen van producten is het goed om onszelf enkele vragen te stellen; willen we dit product echt wel aanschaffen (soms is het meer een automatisme), is het elders binnen de organisatie niet voorhanden of is er wellicht een alternatieve oplossing te bedenken?

Voor producten die regelmatig door Noorderpoort worden aangeschaft, of producten met een hoge aanschafwaarde, is het zaak om aan de voorkant al goed stil te staan hoe we het grondstoffengebruik meer circulair maken. Veelal worden deze producten binnen overeenkomsten afgenomen. In het daaraan voorafgaande aanbestedingstraject kan hierbij steeds meer productgroepen invulling aan worden gegeven. Zo beschikt Noorderpoort reeds over een overeenkomst voor circulair inrichten, het butterfly model vormt de basis van dit contract. Andere voorbeelden zijn de contracten voor de groothandel, relatiegeschenken, promotieartikelen en bedrijfskleding. Contracten waar de R-ladder, en dus een meer circulair gedachtengoed, leidend is.

Contracten en aanbestedingen kunnen ook op andere manieren een belangrijke bijdrage leveren aan het verminderen van ons afval en het zo hoogwaardig mogelijk hergebruiken van grondstoffen. Vanuit basis uitgangspunten zoals het beperken van verpakkingsmaterialen tot het eenvoudig laten repareren van producten. In bepaalde gevallen is de leverancier de aangewezen partij om de producten weer retour te nemen, zij zijn vaak het best in staat om het product weer elders in te zetten of de waardevolle grondstoffen hoogwaardig her te gebruiken. Ook via wet- en regelgeving krijgen productieketens steeds meer verantwoordelijkheid voor de afvalverwerking van hun eigen producten.

5. Bewustwording & Communicatie

Ter plekke communiceren draagt ook bij aan de bewustwording, visueel of door te werken met een QR-code. Bij de afvalinzamelpunten zelf, maar bijvoorbeeld ook bij producten die een tweede bestemming hebben gekregen binnen Noorderpoort. Zoals een stoel die opnieuw bekleed is en zo weer jaren mee kan.

Een groot deel van het restafval (verpakkingen, etenswaren e.d.) wordt door medewerkers en studenten vanuit huis meegebracht, hier hebben we als organisatie geen directe invloed op. Echter kunnen we hier wel op sturen door het gebruik van herbruikbare materialen aan te moedigen en wegwerpverpakkingen te ontmoedigen. Steeds strengere wet- en regelgeving helpt ons daarbij, maar het is wel

zaak dit goed te faciliteren. Bijvoorbeeld door voorzieningen te treffen om je eigen meegebrachte beker schoon te kunnen maken.

De logistiek rondom de afvalinzameling biedt ook mogelijkheden. Door minder inzamelmiddelen, en die strategisch te plaatsen, besparen we niet alleen afval (veel nauwelijks gevulde vuilniszakken), maar moet men ook iets meer moeite doen om afval weg te gooien. De inzamelmiddelen zelf kunnen worden gebruikt als communicatiemiddel.

6. Afvalverwerking

De focus ligt dus op het voorkomen van afval en het zo hoogwaardig mogelijk hergebruiken van grondstoffen. Deze volledige transitie vraagt tijd. Voorlopig zal er echter nog afval overblijven, dat willen we zo goed als mogelijk afvoeren. Een aantal afvalstromen zamelen we al apart in, denk bijvoorbeeld aan papier en glas, maar in bepaalde gevallen ook hout en metaal op onderwijslocaties waar hier veel mee wordt gewerkt. Om afvalstromen goed in te kunnen zamelen zijn er in elk geval twee belangrijke uitgangspunten; de afvalstroom moet zo zuiver mogelijk worden gescheiden en de afvalstroom moet een behoorlijk volume hebben. Voor veel afvalstromen is dit binnen een onderwijsomgeving nu nog lastig te realiseren. Bij vergelijkbare organisaties komt het vaak voor dat afvalstromen aan de achterkant worden afgekeurd omdat er ander afval in terecht is gekomen, het afval wordt dan alsnog aangemerkt als restafval en als zodanig afgevoerd. Dit komt de beeldvorming vaak niet ten goede en is zonde van de inspanningen aan de voorzijde. Daarnaast hebben de nodige andere afvalstromen binnen Noorderpoort te weinig volume om apart in te zamelen, het extra transport heeft dan vaak een grotere negatieve impact dan de behaalde opbrengst.

Het streven is dat gerecyclede grondstoffen qua kwaliteit niet afwijken van primaire grondstoffen.

De verwachting is dat er in de toekomst meer afvalstromen apart ingezameld kunnen worden mede vanwege technische ontwikkelingen in de afvalbranche. Vervuiling van een afvalstroom zal dan waarschijnlijk een minder groot probleem zijn, omdat dit door de verwerker beter gescheiden kan worden. We kunnen dan regelmatig de afweging maken of een bepaalde afvalstroom alsnog apart kan worden ingezameld en kijken daarnaast regelmatig waar bepaalde 'afvalstromen' zoals hout toch gewaardeerd kunnen worden als grondstof om deze opnieuw te kunnen gebruiken.

Het goed monitoren van onze afvalstromen en het terugbrengen van ons afval is naast het behalen van onze duurzaamheidsdoelstellingen tevens een onderdeel van de CSRD (Corporate Sustainability Directive). Zo hebben we de informatie al voorhanden om op te rapporteren.

Door bovenstaande thema's in de praktijk te brengen en passend te maken binnen de bedrijfsvoering van de organisatie maakt Noorderpoort een grote stap naar een volledig circulaire bedrijfsvoering in 2035 en creëren we bewustwording bij onze studenten en medewerkers. Deze visie is hier een eerste stap en vormt hiermee uitgangspunt voor de komende jaren.